

Formació de la personalitat (II): Protagonistes de la nostra vida

Quan expliquem el perquè de les nostres reaccions espontànies, més que dir «és que soc així», moltes vegades hauríem d'admetre: «M'he fet així.» Article de formació cristiana sobre la forja del caràcter en la vida dels cristians.

29/11/2019

Us demano que sigueu constructors del futur, que us fiqueu a la feina per fer un món millor. Estimats joves, si us plau, no us mireu la vida des del balcó, fiqueu-vos-hi; Jesús no es va quedar al balcó, s'hi va ficar; no us mireu la vida des de lluny, fiqueu-vos-hi, com va fer Jesús.[1] Davant d'aquestes paraules del Papa Francesc als joves, sorgeixen immediatament unes quantes preguntes, que el mateix Pontífex formulava a continuació: **Per on comencem? A qui li demanem que comenci això? Per vos i per mi. Cadascú de vosaltres, en silenci una altra vegada, pregunteu-vos si he de començar per mi, i per on començo. Que cadascú obri el seu cor perquè Jesús li digui per on començar.[2]** Per ser protagonistes dels esdeveniments del món és indispensable començar per ser protagonistes de la nostra pròpia vida.

Lliures i condicionats

Aquest protagonisme implica reconèixer que si bé les circumstàncies familiars o socials influeixen en el nostre caràcter, no el determinen d'una manera absoluta. El mateix es pot dir dels instints més elementals, que provenen de la constitució corporal, i també de l'herència genètica. Aquests marquen algunes tendències, però, que es poden modelar i orientar amb l'exercici d'una voluntat que segueix la raó ben formada.

La nostra personalitat es forja en la mesura que lliurement prenem decisions, ja que les accions humanes no es dirigeixen únicament a canviar el nostre entorn, sinó que també influeixen en la nostra manera de ser. Encara que de vegades passi d'una manera inconscient, la repetició d'actes fa que adquirim certs costums o adoptem una actitud

davant la realitat. Per això, quan expliquem el perquè de les nostres reaccions espontànies, més que dir «és que soc així», moltes vegades hauríem d'admetre: «M'he fet així.»

Tenim condicionaments que moltes vegades són difícils de controlar, com ara la qualitat de les relacions familiars, l'entorn social en què creixem, una malaltia que ens limita en qualsevol sentit, etc. Sovint no és possible ignorar-los o corregir-los, però sí que es pot canviar l'actitud amb què s'afronten, sobretot si som conscients que res no s'escapa de l'atenció provident de Déu: ***És necessari repetir una vegada i una altra que Jesús no es va dirigir a un grup de privilegiats, sinó que va venir a revelar-nos l'amor universal de Déu. Tots els homes són estimats de Déu, i de tots ells espera amor.***^[3] En qualsevol circumstància, fins i tot amb grans limitacions, podem donar a Déu i al

proïisme obres d'amor, per més petites que semblin: qui sap quant val un somriure enmig de la tribulació, l'oferiment al Senyor del dolor en unió a la Creu, l'acceptació pacient de les contrarietats! Res no pot superar un amor sense límits, més fort que el dolor, que la solitud, que l'abandonament, que la traïció, que la calúmnia, que el sofriment físic i moral, que la mateixa mort.

Artífexs de la pròpia vida

Descobrir els talents personals — virtuts, capacitats, competències—, agrair-los i treure'ls tot el partit possible és una feina de la nostra llibertat. Però hem de recordar que el que més estructura la personalitat cristiana són els dons de Déu, que incideixen en la part més íntima del nostre ésser. Entre aquests hi ha, de manera eminent, el regal immens de la filiació divina, rebuda amb el Baptisme. Gràcies a aquesta, el Pare

veu en nosaltres la imatge —si bé imperfecta, ja que som criatures limitades— de Jesucrist, que es fa cada vegada més clara amb el sagrament de la Confirmació, el perdó transformador de la Penitència i, especialment, la comunió amb el seu Cos i la seva Sang.

Partint d'aquests dons rebuts de la mà de Déu, cada persona, ho vulgui o no, és autora de la seva existència. En paraules de sant Joan Pau II, «a cada home se li confia la tasca de ser artífex de la pròpia vida; en certa manera, es tracta de fer que sigui una obra d'art, una obra mestra».[4] Som amos dels nostres actes —el Senyor, des del principi, va crear l'home i el va deixar en mans del seu propi arbitri—[5]; som nosaltres, si volem, els que portem les regnes de les nostres vides enmig de tempestes i dificultats.

Som lliures! Aquest descobriment s'experimenta amb una mica d'incertesa: On portaré la meua vida?; però sobretot amb alegria: ***Dios, al crearnos, ha corrido el riesgo y la aventura de nuestra libertad. Ha querido una historia que sea una historia verdadera, hecha de auténticas decisiones, y no una ficción ni un juego.***^[6] En aquesta aventura no estem sols: tenim, en primer lloc, l'ajuda del mateix Déu, que ens proposa una missió, i també la col·laboració dels altres: familiars, amics, fins i tot persones que coincideixen casualment amb nosaltres en algun moment de l'existència. El protagonisme en la mateixa vida no implica negar que per a molts aspectes som dependents, i si considerem que aquesta dependència és recíproca, llavors també es podria dir que som interdependents. La llibertat, per tant, no en té prou amb ella mateixa:

quedaria buida si no la fem servir per comprometre'ns en coses grans, magnànimes. Com veurem, la llibertat és per a l'entrega o, dit d'una altra manera, només hi ha una llibertat entregada.

Un camí per recórrer

Sant Josepmaria solia recordar un cartell que va trobar a Burjassot (València), poc temps després del final de la Guerra Civil espanyola, amb una frase que no poques vegades va citar en la seva predicació: «Que cada caminant segueixi el seu camí.» Cada ànima viu la seva pròpia vocació d'una manera personal, amb els seus propis accents: ***Es pot caminar per la dreta, per l'esquerra, en zig-zag, caminant amb els peus, a cavall. Hi ha cent mil maneres d'anar pel camí diví.***^[7] Cada persona és l'actor principal de la seva història de santedat, cada una té el seu segell

distintiu en la configuració de qualsevol faceta de la seva existència i de la seva personalitat, evitant el mer «deixar-se portar» pels esdeveniments.

Lliurement —com fills, insisteixo, no com esclaus—, seguim el sender que el Senyor ha assenyalat per a cadascun de nosaltres. Assaborim aquesta facilitat de moviments com un regal de Déu.[8]

Aquesta facilitat —sobirania humana— va de la mà de la responsabilitat, del saber que som «forma de Déu»: un somni diví que es fa realitat en la mesura que experimentem l'amor sense condicions, que demana la nostra resposta. L'amor de Déu afirma la nostra llibertat, i l'eleva a cotes insospitades amb la seva gràcia.

Caminar acompanyats

Dins dels plans divins, la vida està feta per compartir-se: el Senyor té l'ajuda mútua que es presten els

éssers humans. Ho constatem, de fet, cada dia: moltes vegades ni tan sols som capaços de cobrir les necessitats més bàsiques i peremptòries de manera individual. Ningú no pot ser completament autònom. En un nivell més profund, cada persona nota aquesta necessitat d'obrir-se a algú més, de compartir l'existència, de donar i rebre amor. *«Ningú no viu sol. Ningú no peca sol. Ningú no se salva sol. En la meua vida entra contínuament la dels altres: en el que penso, dic, m'ocupo o faig. I viceversa: la meua vida entra en la vida dels altres, tant en el bé com en el mal.»*^[9]

Aquesta obertura natural cap als altres arriba a la seva màxima expressió en els plans redemptors del Senyor. Quan recitem el Símbol dels Apòstols, confessem que creiem en la comunió dels sants, comunió que és l'entranya de l'Església. Per això, en la vida espiritual, també és indispensable aprendre a comptar

amb l'ajuda dels altres, que estan implicats d'una manera o altra en la nostra relació amb Déu. Rebem la fe a través de l'ensenyament dels nostres pares i catequistes; participem en els sagraments que celebra un ministre de l'Església; acudim al consell espiritual d'un altre germà en la fe, que també resa per nosaltres, etc.

Saber que caminem acompanyats en la vida cristiana ens omple d'alegria i tranquil·litat, sense que disminueixi el nostre propi afany per assolir la santedat. Tot i que moltes vegades ens deixem portar de la mà, el nostre paper no es limita a això. Sant Josepmaria, en referir-se a la vida espiritual, manifestava que ***el consell no elimina la responsabilitat personal***. I concloïa: ***La direcció espiritual ha de tendir a formar persones de criteri***.^[10] Per això no volem que ens supleixin en les resolucions que

prenem, ni volem deixar de posar esforç en les tasques que hem convertit en pròpies.

Al mateix temps que reconeixem l'ajuda indispensable dels altres, hem de ser conscients que, en la vida espiritual, és el Senyor qui actua a través d'ells per transmetre'ns la seva llum i la seva força. Això ens dona seguretat per continuar caminant cap a la santedat quan, per un motiu o un altre, falten aquelles persones que jugaven un paper important en la nostra vida cristiana. En aquest sentit, també gaudim d'una profunda llibertat d'esperit en relació amb les persones que Déu ha posat al nostre costat, a qui estimem a través del cor de Crist, i el suport de les quals agraïm profundament.

Lliures per estimar sense condicions

Els cristians sabem que la plenitud personal arriba com a fruit de la

lliure i total disponibilitat als desitjos de l'Amor d'un Déu Creador, Redemptor i Santificador. Els dons que hem rebut assoleixen el seu màxim rendiment en obrir-nos a la gràcia de Déu, tal com confirma l'experiència de tants sants i tantes santes. En deixar que el Senyor entrés en les seves vides, es van saber posar amorosament al seu servei, com santa Maria que, en el moment de l'Anunciació pronuncia ***la resposta ferma: Fiat! —faci's en mi segons la teva paraula!—, el fruit de la millor llibertat: la de decidir-se per Déu.***[11]

Quan una persona es decideix per Déu, destina els seus somnis i energies al que més val la pena. S'adona del sentit últim de la llibertat, que no està simplement en poder triar una cosa o una altra, sinó en poder disposar de la vida per a una cosa gran, acceptant compromisos definitius. Dedicar les

qualitats pròpies a seguir Crist, tot i que de vegades impliqui rebutjar altres opcions, porta la felicitat, el cent per u[12] a la terra i la vida eterna.[13] També reflecteix un alt grau de maduresa interior, ja que només qui té una personalitat amb conviccions és capaç de comprometre's d'una manera total: ***Lliurement, sense cap coacció, perquè em dona la gana, em decideixo per Déu.***[14]

Abandonar passat, present i futur en el Senyor

L'ànima que opta per Déu es mou amb una pau interior que supera qualsevol tribulació. Sé en qui he cregut:[15] són paraules que expressen la confiança de sant Pau enmig de les dificultats per ser fidel a la seva vocació d'apòstol de la gent. Qui posa el Senyor per fonament gaudeix d'una seguretat infrangible, i això li permet donar-se també als

altres: vivint el celibat per motius apostòlics o en el matrimoni o en tants altres camins que pot prendre l'existència cristiana. És una entrega que inclou present, passat i futur, com resava sant Josepmaria: ***Senyor, Déu meu: a les teves mans abandono el passat i el present i el futur, el petit i el gran, el poc i el molt, el temporal i l'etern.***[16]

Ningú no pot canviar el passat. Tanmateix, el Senyor agafa la història de cadascú, perdona en el sagrament de la Reconciliació els pecats que es puguin haver comès i reintegra harmoniosament aquests esdeveniments en la vida dels seus fills. Tot és per a bé,[17] fins i tot els errors que hem comès, si sabem acudir a la misericòrdia divina i, amb la gràcia de Déu, procurem viure en el present més pendents d'Ell. Així també s'està en condicions de veure confiadament el futur, ja que sabem que està en mans d'un

Pare que ens estima: qui està a les mans de Déu, cau i s'aixeca sempre a les mans de Déu!

Decidir-se per Déu és acceptar la seva invitació d'escriure la nostra biografia amb Ell. Reconeixent humilment la llibertat com un do, la fem servir per complir, en companyia de tantes altres persones, la missió que el Senyor ens confia. I experimentem amb alegria que els seus plans superen les nostres previsions, tal com deia sant Josepmaria a un noi jove: ***Deixa't portar per la gràcia! Deixa el teu cor que voli! (...). Fes-te la teva petita novel·la: una novel·la de sacrificis i d'heroïsmes. Amb la gràcia de Déu, et quedaràs curt.***
[18]

J. R. García-Morato

[1] Francesc, Discurs, 27-VII-2013.

[2] *Ibídem*.

[3] *És Crist que passa*, núm. 110.

[4] Sant Joan Pau II, Carta als artistes, 4-IV-1999, núm. 2.

[5] Sir 15, 14.

[6] Sant Josepmaria, «Las riquezas de la fe». Article publicat a l'ABC, 2-XI-1969.

[7] Sant Josepmaria, Carta 2-II-1945, núm. 19.

[8] Amics de Déu, núm. 35.

[9] Benet XVI, Enc. Spe Salvi (30.XI. 2007), núm. 48.

[10] *Converses*, núm. 93.

[11] Amics de Déu, núm. 25.

[12] Mt 19, 29

[13] *Ibídem*.

[14] Amics de Déu, núm. 35.

[15] 2 Tim 1, 12.

[16] Via Crucis, VIII, núm. 3

[17] Cf. Rm 8, 28.

[18] Notes d'una meditació, 25.XII.
1973 (AGP, biblioteca, P04, p. 45).

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/
protagonistes-de-la-nostra-vida/](https://dev.opusdei.org/ca/article/protagonistes-de-la-nostra-vida/)
(05/08/2025)